

Korrespondanse med Karin Ågren i Umeå om kurs i Forskerveiledning ved BFE samt Ågrens foredrag 1.11.2012

Hei Karin,

Godt Nytt År. Jag vil takke deg for informativt foredrag og diskusjon i Tromsø i høst. Professorene ved Fakultetet for Biovitenskap, Fiskeri og Økonomi virker interessert i å delta på et grunnkurs Forskarhandledning i praksis. Vi gir bra undervisning om vitenskapsteori, etikk og forsknings kommunikasjon til doktorandene, men professorene hinner ikke med. Det betyr at vi må legge inn litt informasjon om hva doktorandene lærer i tillegg til det du brukar ha med. Jeg tror vi kan lage en Tromsø variant som kan mindre omfattende i første omgang.

Hvilke muligheter har dere å bidra? Hva ville kostnaden være? Er det mulig å legge opp ti førarbeid en samling over 3-4 dager og så en oppsummerende samling på en-to dager til slutt. Alternativet er å starta opp med bare ett dags seminar åpent for alle for å få opp engasjementet.

Kan du gi meg forslag på opplegg og kostnader?

Fikk ikke tag på deg per telefon, men ring meg gjerne på +47 77646953 eller + 47 99261458.

Hilsen

Michaela Acshan
Prodekan, forskning BFE UiT

From: Karin Ågren [<mailto:karin.agren@adm.umu.se>]

Sent: 16 January 2012 16:56

To: Aschan Michaela

Subject: Förslag

Hej Michaela!

Jag har gjort en skiss på opplægning av en kortkurs för er fakultets handledare där jag lagt ut block om halva dagar (3-3½ timmar) på vad kursen skulle kunna innehålla.

Allmänt:

Upplägget bygger på att vi är två lärare som både kan dela föreläsningar och de olika inslagen på kursen. Förslaget nedan handlar om 3½ dag med en uppföljningsdag ca 2 mån efter kursdagarna. Vi arbetar i grupp med en blandning av föreläsningar, case och diskussionsövningar. Kursen bygger på ett aktivt deltagande av handledarna. Jag skulle kunna genomföra uppdraget tillsammans med en kollega, som är pedagogisk konsult för nedanstående kostnad och med följande upplägg.

Förslag till innehåll (med omfattning av ca en halv dag för respektive punkt) :

1. Introduktion, presentationer och opplægning, arbetsformer och introduktion av skrivuppgifter
2. Universitetets regelverk och information om doktorandernas utbildning
3. Handledningsprocessen från antagning till disputation
4. Samtalsmetodik och att ställa frågor

5. Vanliga problem (ni avgör vilka problem som ni vill ha belysta – byte av handledare, doktorandens skrivkramp, avskiljande m fl situationer)
6. Kön och likabehandling, kränkningar av olika slag (kan vara ett vanligt problem också)
7. Olika handledarstilar.

Ordningen mellan de olika inslagen och fördelning av tid görs i detaljschemat, som vi får göra längre fram.

8. Redovisning av skrivuppgifter (skulle kunna vara en uppföljningsdag) och avslutande case

Det skulle också vara möjligt att lägga upp kursen med introduktion 1-1½ dag och sedan resterande inslag efter 1-2 månader. Det är ju en fråga om när ni vill ha utbildningen.

Kostnad

Två lärare med förberedelsetid på 3 dar vardera.

Kurstid: 4 dar vardera och uppföljningsdag 1 dag vardera

Totalt: 16 dagars arbete. Total kostnad 66.000 SEK

Traktamenten på 799 SEK/dag = 9588 (12 dar)

2 flygresor Umeå-Tromsö vardera och hotell (5-6 nätter vardera – enkelrum) Resa Umeå-Tromsö ligger på 3-5 .000 SEK. Totalt ca 35-40.000 SEK

Det blev en lite kortfattad uppläggning men det är lite hektiskt just nu med arbete som rör årsredovisning och olika uppföljningar. Hör gärna av dig om du har frågor eller tycker att något är oklart.

Vänliga hälsningar

Karin

Vägar till bra handledning Utbildning av forskarhandledare – från ett institutionellt perspektiv

Fakultetssamordnare Karin Ågren
Samhällsvetenskaplig fakultet
Umeå Universitet

Seminarium i Tromsø 1 november 2011

Varför forskarhandledarutbildning?

- Problem med genomströmning och långa studietider, särskilt humaniora och samhällsvetenskap.
- Problem med handledning angavs ofta av doktoranderna som skäl till långa studietider.
- Ökat antal handledare behövdes – ökning av antal doktorander
- Krav på bättre effektivitet från finansören

Högskoleförordningens krav på utbildade forskarhandledare

- Krav att utbildning erbjuds på universitetsnivå – men inget krav på deltagande.
- Från 1 juli -06 skall ett universitet som anordnar utbildning på forskarnivå även anordna utbildning av handledare och minst en av handledarna skall ha genomgått utbildning eller bedömas ha motsvarande kunskaper
- 1 jan -11 Autonomireform – all lagreglering försvinner, men frivilliga överenskommelser

Motsvarande kunskaper

- Fakulteterna fick bedöma erfarna handledares kompetens.
- Ofta krav på antal doktorander handledda fram till disputation, i kombination med lång erfarenhet.
- Kortare utbildning (1 dag) i aktuella frågor för erfarna professorer och docenter.

Umeå: Frivilligt - obligatoriskt

- 1997 Forskarhandledning i teori och praktik-frivilligt deltagande
- 2003 Krav på pedagogiska kurser för docentur på medicinsk fakultet
- 2006 Krav på utbildade handledare eller motsvarande bedömning
- 2008 Universitetsbeslut om obligatorisk utbildning vid Umeå universitet för alla handledare

Vi behövde utveckla

- Livslångt lärande
- Skapa en plats för reflektion och diskussion
- Nya teman och ämnen behövs
- Ökade krav på specialisering och djup
- Olika studieformer efterfrågades
- Olika nivåer på utbildning önskades
- Krav på ökad flexibilitet

HandUm programmet

- 1997 Forskarhandledning i teori och praktik
- 2001 Projekt medel från Högskoleverket och Umeå universitet
- 2002-04 Utveckling av HandUm-programmet, alla programinslag testas
- 2005 HandUm-programmet startar som reguljär verksamhet

Utveckla ett program för grund, fort- och vidareutbildning.....

- Erbjuder aktiviteter på olika nivåer
- Forskarhandledare är nästa generationen akademiska ledare
- Lyssna till handledares och doktoranders önskemål
- Engagera erfarna handledare i programmet för att ge legitimitet
- Öppet men exklusivt

Bakomliggande synpunkter

- Den enskilde doktoranden är hela institutionens ansvar
- Mäster-lärling modellen är föråldrad
- Forskarhandledning är en fråga om pedagogik
- Forskarhandledarna behöver kollegial stöd

Organisation

- En del av universitetspedagogiskt centrum (UPC) men med egen ekonomi
- Fakulteterna betalar hela verksamheten och styr, regelbunden dialog med HandUm
- Samordnarfunktion nödvändig för underhåll och utveckling av material
- Erfarna handledare engageras i kurserna

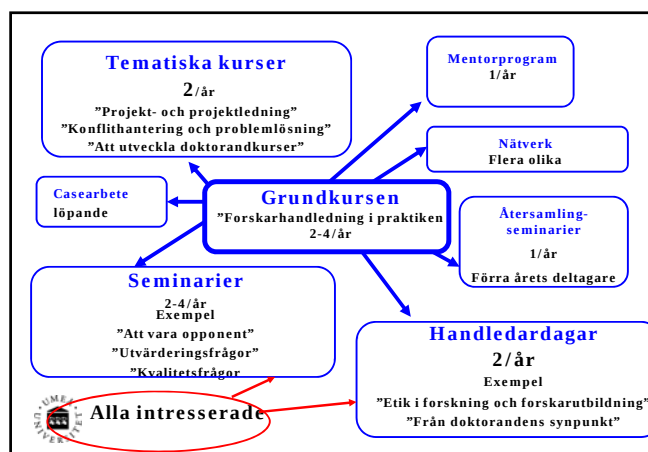
Nivåer för aktiviteterna

- Universitet
- Fakultet
- Institution
- Individ

Exempel på aktiviteter

- Kurser – Grundkurs och temakurser
- Seminarier
- Återsamlingsseminarier
- Handledardagar
- Lunchseminarier
- Mentorprogram
- Nätverkande
- Projektarbete
- Case
- Konsultverksamhet

Erfarenhet av aktiviteterna?

- Kurser – fortsatt stor efterfrågan
- Seminarier – ja
- Återsamlingsseminarier - kompetensutveckling
- Handledardagar – halvdagar föredras
- Lunchseminarier - ja
- Mentorprogram – inga nya planeras
- Nätverkande – svårt att bygga åt andra
- Projektarbete – svårt att fungera
- Case - används på många aktiviteter
- Konsultverksamhet – ökar i efterfrågan

Studieformer

- Helfart dagtid under terminen
- Delvis nätburen
- Helfart över sommaren
- (Egenstudier via nätet)

Uppläggning av grundkurs

- Det som sägs stannar i rummet
- 6 hela dagar
- Motsvarar 2 veckors pedagogisk kurs
- 3 individuella skrivuppgifter
- Observation av en handledningssituation
- Rekommenderad litteratur och förslag till fördjupningstexter
- Kurs-hemsida med alla texter och regelverk via lärplattform

Inslag på grundkursen

- Handledningsprocessen
- Juridiska frågor inkl universitets regelverk
- Genus och mångfald
- Konflikthantering och problemlösning
- Handledarstilar
- Etik
- Samtalsmetodik
- Vanligt förekommande problem

Kursutvärderingarna säger:

- Genomgående positiva deltagare
- Mötet över fakultetsgränserna viktigast
- Erfarenhetsutbyte viktigt
- Trygghet inom gruppen ger bra diskussioner
- Naturvetare och medicinare vill ha mer föreläsningar och högre tempo
- Kurslitteraturen hinns inte med – undantag för sommarkurs

Utveckling de senaste åren

- Färre och färre erfarna handledare
- Yngre och yngre deltagare på kurserna
- Fler och fler deltagare saknar erfarenhet av egen handledning
- Äldre handledare positiva till riktad utbildning

Aktuella frågeställningar

- Förändrad tyngdpunkt i kursinnehåll
- Docentkurs contra behov av utbildade handledare
- Hur kan vi svara mot önskemålen med översökta kurser?
- Vem ska vara huvudhandledare? Behovet av meritering.
- Hur får vi pengar till högskolepedagogisk forskning?

Sammanfattande erfarenheter

- Forskarhandledning är ett hantverk som är möjligt att lära sig.
- Forskarhandledare behöver grundutbildning men även fortbildning och vidareutbildning.
- Erfarna handledares kunskaper är viktiga att ta tillvara i utbildningen.
- Nöjda kursdeltagare rekryterar nya deltagare

Kontaktinformation

Karin Ågren
Kansliet för samhällsvetenskap
Umeå universitet
SE-901 87 Umeå
Karin.agren@adm.umu.se
HandUm programmet
www.upc.umu.se

